

DİRANA Z

SİNOP HALKEVİNİN AYLIK DERGİSİ

YIL : II

SAYI: 21—22

İdare yeri: Sinop Halkevi

Birinci, İkinci teşrin 1937

İçindekiler

CumhuriyetB ayramımız	M. Tekinalp
Çifcilerimizi topraklandırma	Şeref Kayaboğazi
Büyük Bayram	Ş. S. Kubilây
Sükût heykeli	Cemil Solakoğlu
Kızıma	İbrahim Öztürk
Dil Bayramı	Dilâver Can
Eski Sinop	Nazlı Tengirşenk
Köy ve Köylüler arasında	F. Dikmen
Ashhan uyuyor	İ. C. Kalfaoglu
Cumhuriyet ve Yarın	Dilâver Can
Gidenin ardından	S. Ağan
Karanlıklar, Isıklar	Zeynep Alpaslan
Gerze Halkevinin Boyabat seyahati intibaları	Ziya Karagülle
Kısa haberler	***

Derginin sahibi: Sinop Halkevi İdare heyeti

Yazı işleri Müdürü: Cemal Yüksel

(Basıldığı yer: Sinop İl basımevi)

OSMAN FETİT SAĞLAMCI
TUNCELİTARİH KUTUPHANESİ
ARMAĞANIDIR

DIRANAZ

Ayda bir defa çıkar, Sinop Halkevi Kültür Dergisidir.

YIL : II

SAYI : 21—22

İdare yeri : Sinop Halkevi

Birinci, İkinci teşrin 1937

Cumhur Reisimiz K. ATATÜRK

TURK YAKIN
KÜTÜPHANESİ

CUMHURİYET BAYRAMIMIZ..

M. Teknulp

Büyük günümüzün coşkun seviçlerini yaşıyoruz. Türk milleti asırlarca taşıdığı izdirabın tahammülsüz yükünü On dört yıl evvel bu gün üzerinden attı, ona yakışan devlet sisteminde ancak bu gün erişti. Bunun içindir ki ruhunun derinliklerinden gelen bir coşkunlukla onu alkışlıyor ve herkes bu mutlu günü Yaşasın Cumhuriyet diye kutluluyor.

Kara günlerin omuzlarına yüklenildiği ağır yük onu asırlarca yerlerde süründümüştü. Sultanlar devrinde kendi kanile yarattığı vatanında o ancak bir köleden başka bir muamele görmedi bu gün o memleketin efendisidir.

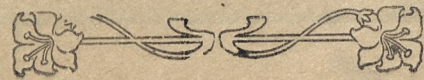
O öz vatanında istinatgâhsız, hamisiz boynu bükük bir yetimden başka bir şey değildi. Bu gün hamiye ihtiyacı yoktur. O himaye edecek mevkidedir. Ve bu yerini Cumhuriyet rejiminde bulmuştur.

İstiklâl aşkı Türk milletine fedakârlık ve kahramanlıkların şah eserini yaratan Cumhuriyet idaresi ona vatan severlik hislerinin bir kaynağı oldu.

O şimdi medenî milletler, arasında bu on dört senede yaşadığı büyük inkılaplarla tarihteki büyük ve şerefli yerini aldı bütün dünya şimdiye kadar tanımadıkları, tanımak istemedikleri yerini vermekte tereddüt göstermiyor? O şimdi dünya sulhu için en lüzumlu bir millettir. Herkes onun ustahgüle iftihar ediyor ve onun sözüne ve hakkın müdafii kahraman ordusuna güveniyor itimat ediyor.

Bu mutlu günlerin sırrı harp meydanlarında millete zaferler kazandıran büyük şefinin medeniyet yollarında yaptığı rehberlik ve bütün milletin o dâhi başın etrafında teşkil ettiği sarsılmaz bir beraberlik «birimiz hepimiz ve hepimiz birimiz için» oluşumuzdadır.

Bu gün on dört senede bizi asırlara çıkacak hamleleri başartan kudreti veren kaynak Cumhuriyet kaynağıdır. Bütün bir ülke bütün bir millet bu gün kendine refah, saadet getiren bu devri emsalsiz tezahüratla kutluyor ve her Türk onun büyük yapıcısını hürmetle anıyor, ne mutluki Türküm diyor.

Çiftçilerimizin kalkınmasının
iktisadi temelleri

Şeref Kayaboğazi

Çiftçilerimizi topraklandırma

1

Monteskiyö romanın azamet ve inhitatı eserinde:

(İsparta şehrinin yurttaşları Lycurgue zamanında (9000) idi. Kral agis, Cleomenes bu yurttaşların kendi zamanında (700) e indiğini ve bunlardan ancak yüz kişinin toprağa sahip olduğunu diğer halkın şecaat ve hamasetten mahrum tabakadan ibaret bulunduğunu nazarı dikkate alarak kanunlar vaz'ına teşebbüs etti.

Bu suretle Lekedomonya meknet sabıkasını iade ederek eskisi gibi bütün yunanlılara korkunç bir vaziyet aldı. Romaya ibtidai emirde hali pestisinden kurtulmak iktidarını veren âmil arazinin mütesaviyen taksimi keyfiyeti idi. Bu hakikat Roma tefessüh etmeye başladığı zaman lâıki ile anlaşılmıştır. Tiberius Graccus asıl zadelere şöyle hitab ediyordu.

(Bir yurdtaşını yoksa bir esirmi, bir eskermi, yahut muharebeye faydası dokunmayan bir adam mı? mürecahtır. Diğer şehirlerin ahalisinden fazla bir kaç dönüm araziye malik olmak için dünyayı fetih etmek ümidinden feragat mı? yahut bize vermekten imtina ettiğiniz bu toprakla-

rın düşmanlar tarafından gasbedildiğini görmek tehlikesine düşmek mi isteyorsunuz).

Greküsün 23 asır önce asıl zadelere şu hitabını bizde kendi kendimize tevehih edebiliriz.

Yersiz, yuvasız, sefil bir vatandaş mı, yoksa geniş yurttaki çiftçilerimizin pazularını olanca varlığı ile ifletecek fazla mesaisinden doğan fazla mahsülünden vereceği vergilerle hazineyi zengin edecek müreffeh mes'ut bir yurttaş mı istiyoruz. Elbet her yurttaş mes'ut ve müreffah, bunun tabii neticesi olan şen, şatır görmek istiyoruz. Şu halde çiftçilerimizin toprak vaziyetleriyle meşgul olmahyız. Bu zaruret hükümetçede anlaşılmıştır.

Cumhuriyetin 13 üncü yılında devlet başkanının irat ettiği nutukta da (Toprak işini bize ve iktisadi bün-yemize uygun bir tarzda hal edeceği) cümlesi görülmektedir. Burada toprak işinin hal edilecek bir mesele olduğuna işaret edilmekte ise de ne suretle hal edileceğini hükümetin ileride alacağı tedbirlerde göreceğiz. Temenni edelim ki hukukçu, iktisatçı, maliyeci idare adamlarının el birliği ile başaracakları iş uzamasın. Muvaffak olsun.

BÜYÜK BAYRAM

« Bizim, cihan nazarında en büyük kuvvet ve kudretimiz, yeni şekil ve mahiyyetimizdir.

1922 »

« Bu günki parlak neticeye vusul kolay olmadı. Mebdei hareket ile noktai muvasalat arasındaki mesafenin azametini ve istimal edilen zamanın azlığını unutmayalım. Bu husustaki hatıramızı daima kuvvetle muhafaza edelim. Çünkü bu, bizim için müstakbel mesaimizde azim ve metanet menbadır. 1932 »

« Yeni ve asrî bir devletin mesaisinde intizam ve semere, bir mamurei medeniye içinde kabili temindir. 1924 »

ATATÜRK

Cumhuriyetimizin 14 ncü yılını da sulh ve saadet içinde kutluluyoruz. Ne mutlu bizlere.. Her Türk sen ve mes'ut.. Bu saadetimizin kökleri Cumhuriyetimizin feyyaz benliğinde gömüldür. Biz kuvveti, kudreti, enerjiyi hep ondan alıyoruz. Cumhuriyetimiz biriciktir ve eşsizdir. Çünkü onun mukaddes umdelerinde altı varlığın tezahürleri parıldar. Rejimin altın ve murassa tablosu bu altı varlıkla kuşatılmıştır. Her Türk'ün kalbine rasın bir iman halinde yerleşmiş olan bu ebedî altı umde bizim gönlümüzde benliğimizde ülkümüzün sonsuz karakterini dokur..

Altı ok, yani altı umde bizim sembolümüzdür. Her Türk bilâ istisna bu altı okun sevimli ve heybetli ve azametli çerçevesinin sıcaklığı içinde muhattır. Ve o; Ona kuvvetle bağlıdır. Cumhuriyetçilik, Halkçılık, Milliyetçilik, Devletçilik, Laiklik, devrimcilik bizim esassı karakterimiz, remizimiz ve senî ölümümüzdür.

Vatanperver Namık Kemal, şair Tefik Fikret, mefkûreci Ziya Gökalp ve daha bir çok gelmiş ve geçmiş yurd severlerimiz; bizim 14 sene evvel kavuştuğumuz Cumhuriyetimize onlar nakadar susamış olarak ve hasret çekerek can vermişlerdir.

Ve büyük Namık Kemal
Vatan olsane rütbe biperva
Yine bünyadı zulmu biz yıkarız
Merkezi arza atsalarda bizi
Kürrei arzı patlatır çıkarız

Mısralarını terennüm ederek, Cumhuriyetçilik ve milliyetçilik duygularını feryad etmekten bir an fariğ olmuyorlardı.

Ve gene

Ne şandır hak yolunda halka bezli can edip durmak
Ne devlettir şehidi zihayat olmak bu dünyada

Diyerek halkçılığı terennüm etmişlerdir.

Beri taraftanda Tefik Fikret “Sis,” ve “Ferda,” menzumalarile gençliğe güzel ve sıcak hitabeler yaratmış-

lar, ve istipdat idaresine karşı bütün kuvvetlerle ve hançerelerle haykıarak onu telin etmişlerdir.

« Sis » nde

Sarmış gene afakını bir dudu muannit
Bir zulmeti beyzaki peyapey mütezayit
Tazyikinin altında silinmiş gibi eşbah
Bir tozlu kesafetten ibaret bütün elvah

Nidalarile isyan ve nefret kusmuşlardır.

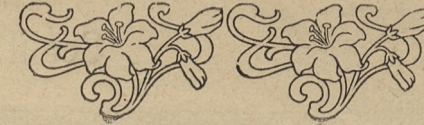
İşte bütün bunlar gösteriyorki millet, Cumhuriyet zamanına kadar; tarihlerinde kaydettiği üzere derin

bir zulmet, işkence, istipdat ve haksızlık içinde boğulmak isteniyordu.

Lakin ilâhi bir kuvvet Türk semalarında parladı ve bu emsalsiz güneş zulum ve istipdattan boğulmak üzere olan sevgili yurddaşlara, vatana, nuru necat, halâs ve hürriyet getirdi. Bir kelime ile İstiklâl, İstiklâl!...

Var olsun Büyük Atatürk, ve onun yarattığı İstiklâl ve Cumhuriyet...
[Ne mutlu Türküm diyene]

Ş. Sami Kubilây

Sükût Heykeli

Ondaki iç duygusu; bir çölün saf kıızıydı,
Her gecede alevler, dudagında sızıydı.
Meryem gibi, viedanı, verdi bekâretini,
Bir kara mâbedinde sattı körpe etini.
Ondan sonra bu heykel kana doymadı bir gün,
Tabiattan doğmadı böyle, ifrit, gördüğün!..
Hâbili, rüyasında dehşetlere salarak,
Doğmuştu her ağızdan başka bir renk alarak
Çok yolcu şu heykelde bir şeyler heceledi,
Yollar güneşsiz kaldı, gündüzler geceledi

Cemil Salakoğlu

KIZIMA

Sarışın, pembe yüzün,
O parlak, mavi gözün
Hiç bir vakit solmasın.

Geçtiğin mutlu yollar,
Sonucu kntlu yollar
Dikenlerle dolmasın.

O şakrak billür sesin,
Mis kokulu nefesin
Bir an eksik olmasın.

Sana yan bakanların,
Canını yakanların
Hiç birisi onmasın.

Ünye: Ortaokul Türkçe

Öğretmeni

İbrahim Öztürk

DİL BAYRAMINDA Öğretmen Dilâver Canın Söylevi

Sayın Yurttaşlarım :

Bu gün büyük şefin işaret ve emirlerle Dolmabahçe sarayında Türkiye-mizin ve dünyanın bir çok yerlerinden gelen dil bilginlerinin - Ana Türk dilini düzetmek ve ona milli yerini vermek ve dünya dilleri arasında kök bir dil olduğunu belirtmek üzere - toplandığı birinci Dil kurultayının beşinci yıl dönümüdür. Büyük dâhinin başkanlığı altında toplanan birinci kurultay 26 / Eylül gününü yurdun her tarafında milli dil günü olarak onaylamıştır. Bizde bu toplantımızda o kutlu günün hatıralarını ancak, dil devamının esaslarını biraz açıklayacak ve dil inkilâbını yaratan büyük şefe ve bu şahada emek sarfeden kıymetli vatandaşlara minnet ve şükranlarımızı sunacağız.

Arkadaşlar; Mevzua girmeden evvel dünya tarihi ve türk tarihi içinde türk dilinin geniş manalı tezini biraz izah etmeyi faydalı buluyorum. Bu tezin tabii yaradılış ve tabii konuşuş bakımından iki suretle anlatılması içip eder. Prehistorik devirlere gözümüzü çevirelim.

Tabiatın kara, deniz ve havada yaşayan evlatları arasında insanın belli başlı vasfı akıl ve dildir. Şu halde ilk insanla beraber ilk dil nasıl doğdu, nasıl yaşadı ve nasıl dünyaya yayıldı?

Bu istifamlara sırası ile cevap verdikten sonra türk dilinin gerçek manasını ve değerini ispat etmiş olacağız.

İlk insan: Dünyanın birlerce yıl istihale geçirerek bu günkü şeklini aldığı jeolojik devirlere göre tarihin tanıdığı kara parçaları Asya, Avrupa, Afrikadır. Bu kara parçaları üstünde her türlü vasıttan mahrum ilk insanın hayatını çok kolaylıkla kazanacağı tabii vatanını arıyalım.

Dördüncü zaman dediğimiz dünyada hayatın teşekkül ettiği o devirlerde yine jeolojik tetkiklerle esbit edilmiştir: Avrupa tamamen Cumudiyelelerle kaplı bir buz kıtası, Afrika bu gün bile şahit olduğumuz kızgın çöllerin anası halinde kaynayan kara parçası idi ki bu iki ülkede de ilk basit insan hayatı devam ettirecek hiç bir imkânı bulamazdı.

Asyaya gelince; Şimal kısmı avrupanın devamı halinde soğuk tunduralık, cenubu Afrika ile aynı çizgi üzerinde bulunması itibarile yağmurlu, sisli, sıcak boğucu bir halde idi. Bu izaha göre geri kalan orta Asya; Oral dağlarının ve Hazer denizinin doğusunda kalan kısım ki; havası mutedil, toprağı bereketli, her şey yetişir ve her mahlûka sinesinde yer verir bir halde ilk insanın yaşamasına en elverişli bir ülke idi.

İlk insanın yaşayabileceği yeri ilmi bir izahla orta asya olarak bulduktan sonra ilk insanın kim olduğunda yine tarihin ve tetkiklerin içinden şöyle çıkaracağız; Bu gün tarihin bize anlatıp ve tanıttığı ayrı, ayrı ırk ve milliyet kokuları ile karşımıza çıkan insan mecmualarının yer yüzünde benimsedikleri ve üstünde teşkilât kurdukları yerlere nereden geldiklerini biliyoruz.

Bir şehirden diğer şehre giden bir ailenin kütüğüne nasıl yer değiştirme kaydı konursa geniş mikyasta bir insan ailesi demek olan milletlerin de bulundukları yere nereden geldikleride tarih aramış ve sicillerine işaret etmiştir. Bu araştırmadan sonra şu neticeye varıyoruz. Bu günki dünya milletleri gerek tabii, gerek siyasi, gerek iktisadi her ne şekilde olursa olsun Hintliler, iraniler İslâvlar, Cermenler, Macarlar, Bulgarlar, Yunaniler, Romalılar, Mısırlılar, Finliler hasılı dünyanın bu günki büyük topluluklarını içine alan milletler hep orta asyadan yayılmışlardır. Bunlar aynı kökünden dal ve budaklarından başka bir şey değildir. İnsan kökünü ararken Türk boyunun siciline bakıyoruz. Orta asyaya türklerin nereden geldiğini anlatan hiç bir iz, hiç bir eser yoktur.

Bu da anlatıyorki ilk insan orta asyada doğmuştur ve bu doğan insanda bu günki dünya milletlerinin ana kökü olan türk milletinin ulu babasıdır. O zamanki türk vatani: geniş bir denizin etrafını çerçeveleyen yeşil bir yurt, bu yurdun her tarafını sulayan gür sulu uzun nehirler, orman ve çayırırlarla kaplı dağ ve ovalar..Her mey-

simde dağlarının başı bulutlu, her mevsimde sulak ve yeşil olan bir ülke. İşte Burası orta asyadır....

Yukarıdaki izahlarımıza göre ilk insan burada doğmuştur ve yine iddia ve isbatımıza göre bu insan da Türktür. Bu güzel yurdun sakinleri ana yurttan dünyanın ilk medeniyetini kurmuşlar neolitik ve maden medeniyetinin esaslarını burada hazırlamış ve buradan dünyaya yaymışlardır. Uzun kurak yıllarından sonra tabii bir zaruretle göç eden orta asya türkleri büyük akımlar halinde yer yüzünün her tarafına yayılmış ve bu günki medeniyetin esaslarını beraberlerinde götürmüşlerdir. Bu gün Alman Macar, Bulgar, Fin diye tanıdığımız milletlerin - orta asyada kuruyup Hazar-Baykal-Ural-adlarını alan büyük bir denizin parçaları olduğunu gördüğümüz küçük göller gibi büyük bir insan denizi olan türk boyunun şuraya buraya dağılarak halâ benlik ve kültür itibarile Türkten ayrılamayan birer parçamız olduğunu da görüyoruz.

Arkadaşlar: bu geniş ülkede ilk konuşulan dil kime ait olabilirdi?

Hiç şüphesizki Türklere..linguistik tetkiklere göre Türk dili tabiatın dilidir. İlk adam dediğimiz Türk güneşten, sudan, havadan, taştan, topraktan, mefhumlar çıkararak ona hançeresinden bir taklit işareti ile uymuştur. İspat edilecek binlerce kelime arasında herkesin anlayabileceği bir kaç söz: Taş, Civev tahta, Cilel, dandan gibi tabiatın sesini tak-

lit ile onomatopeler halinde işaretten sese geçerek dilde ilk tekâmüle doğru adım atan Türklere ki, bu sözlerin artık dilimiz içinde bu gün bile yaşadığını gördüğümüze göre fazla söz söylemeye hacet kalmaz zannederim. Büyük bir dil alimi şöyle diyor:

Ayrı ayrı dillerle söylenmiş bir söz parçasını bir kaç plâğa aynı dillerle doldurun ve plâk adedi kadar gramofon makinası alarak beş altı makinayı da aynı zamanda çalıştırın ve bütün hassasiyetinizle dinleyin hepsinden esas olarak bir ses duyacaksınız. Oda ana dili olan Türk dilinin öz sesidir.

Arkadaşlar: akla gelen bir sual de sudur. İlk insan türkdü, İlk konuşma Türk dili ile başladı da neden bugün dünyada ayrı ayrı diller var?

Niçin insanlar başka başka konuşuyorlar? buna şöyle cevap veriyoruz.

Dil insanların yaşayışına, Coğrafi mühitine, seviye içtimai kabiliyetine göre de değişir. Orta asyadan yayılan türk dili evve'â coğrafi sebeplerle şeklini değiştirdi. Yaylalarda sert ve hâşin tabiatın akisleri, ovalarda uzun ve sürekli manzaraların yayvanlığı, deniz kıyılarında tabiatın hırçın ve sinirliliği dilde büyük bir tesir bıraktı. Dağ-ova deniz konuşmaları fonetik bakımdan ayrı ayrı tipler doğurur. Bunu tabii olarak bu gün görüyoruz. Anadolunun yayla - ova - deniz şiveleri hep Türkçe olduğu halde Erzurumda başka bir ifade, Konyada başka bir anlatma tarzı, Rize de dilin başka bir hareketle tebarüz ettiğini görüyoruz. Dağlarda oturanlar ağız doldurarak ve dudaklara çok yüklenerek konuşurlar,

Ovalarda ise ağız açarak ve kelimeleri yayarak söz soylerler. Deniz kıyılarında da ekseriyetle kelimelerin hakları verilmeden bir yuvarlama şeklinde titiz konuşma vardır. Şu halde Dil Coğrafi bakımdan geniş bir değişmeye uğramıştır. İkinci değişmede dili konuşan mecmuanın kültür seviyesi ile olmuştur. Eğer konuşan insanlar fikren ilerlemiş veya ilerleyecek bir muhit bulmuşlarsa her sahade ilerlilik gösterdikleri gibi dilde de tekemmül etmiş vekaideler bularak başka kalıplarla ifade meramda bulunmuşlardır. her ne suretle olursa olsun bu gün isbat edilen bir hakikat varsa oda Türk dilinin ana dil olduğudur.

Arkadaşlar: Birazda bu geniş mecmuadan çıkıp bu gün içinde yaşadığımız bize yani Anadolu türklüğüne bakalım. Asyada paganizmden çıkıp dünyanın büyük dinleri olan hristiyanlık ve islamlık gibi dinlerle karşılaşan Türklere her bakımdan din tesiri altında da kalmışlardır. Kökü bizden olan Arap ve acem dilleri orta asya dilinden tamamen ayrı bir kalıpla karşımıza çıkmış, dini tesirlerle Arapçayı, akışının güzelliği yani Estetik bakımdan acemceyi o kadar benimsemişlerki : ana dilleri olan öz türkçe tamamen benliğini kaybetmiş ve yerini bunlara vermiştir.

Dini bakımdan Arap ve acemlik siyasi bakımdan osmanlılık gibi başka başka kültürlerin tesiri altında kalan Türk dili bir karmahaline gelmiş şeriat ve siyaset gibi iki büyük tehdidin karşısında unutulmuştur.

Adını Aeemce ile değiştiren Türk hükümdardarı (Etraki biidrak) diye türkü idraksizlikle kötüleyen Türk şairleri osmanlı tarihi devrinde çok görülüp ve tabii olarak kabul edilen

hadiseler haline gelmişti. Sarayın Arnavut, Aceim, Arap, Rum, Ermeni gibi çok değer verilen sakinleri arasında kapılarında silâhı ile nöbet bekleyen bir Türk neferi ne ise, mahlut olan osmanlı dili arasında da Türkçenin yeri bu idi.

İşte arkadaşlar: Bozulup ve çürüyen osmanlılığın yıkıldığını kabul ettiğimiz 19 Mayıs 919 dan sonra araplığa, acemliğe de veda etmiş bulunuyoruz. 18 yıldanberi her sahadaki istiklâlin tadını bize tatdıran Büyük inkilâpşefi Atatürk'ün ilk hamle olarak 928 Ağustosunda şapka gibi, kıyafet gibi dilimize de medeni kisvesini giydirdi. Ve 928 Ağustos Saray burunu hitabesinden sonra yazımızın şekli ile Avrupa alemine girmiş olduk.

Yine dilimizle başka kelimeler yaşıyordu. Mana bakımından dile istiklâl vermek gerekti. Bedi devirlerde divan edebiyatının, servetifunun ve yeni cereyanın zahiri istihalesi kâfi gelmiyordu. Bunun için büyük Şef 1932 Temmuzunda Türk Dil Tetkik cemiyetini kurdu ve aynı yılın Eylül 26 sında Büyük dil davasını halletmek üzere Dolmabahçe sarayında bir kurultay topladı. Geçen yıl üçüncü kurultayını yapan Türk dili cemiyeti Anadoludan ve dünyanın en zengin kütüpane ve tarihî müesseselerinden topladığı söz karşılıkları, dil etütleri ve eserlerle şu neticeye vardı. (Türkdili dünya dillerinin anasıdır). Bu tezi tarihi bakımdan izah eden (Güneş dil teorisi) ni ileri sürerek ilim dünyasına kabul ettirdi.

Güneş dil nazariyesi ilk insanın tanıdığı en kuvvetli şey olarak güneşi alır: İnsan bütün mefhumları güneş-

ten alarak izah etmiştir. Büyüklük zaman, uzun ve kısalık, sıcak ve souk, samimiyet, hayat, renk ve ses gibi ayrı ayrı mefhumları ayrı ayrı kategoriler halinde izah ederek ilk konuşmanın nasıl başladığını ve Türk dilinin nasıl ana dil olduğunu daha ilmi bir şekilde anlatacaktır. Bu gün Dolmabahçe sarayında ikinci kurultayını yapan Türk tarih tetkik cemiyeti ruznamesinde Güneş dil nazariyesi Türk dilinin tezi olarak konuşulmaktadır. Bir Eylülde Bükreşte toplanan arsiulusal Arkeolojik kongresi da büyük dil teorimizin esasını kabul etmiştir. Dil milli bağların başında gelen en kuvvetli bağıdır. Büyük inkilâp her sahada Milli olan varlıklarla kıymet verdiği gibi en büyük varlık olan dile de elini uzatmış onu da düştüğü çukurdan çıkarıp temiz ve öz bir dil halinde tekrar canlandıracak ve bu suretle dünya medeniyetine manevi bakımdan türklerin ne kadar yardım ettiklerini meydana koyacaktır. Bu suretle büyük Dâhi Atatürk Türk milletine hakiki dili öğretmeği de üzerine almış bulunuyor. Onun kurtarıcı eli siyasi, iktisadi, içtimai her sahada Türk milletini istiklâle kavuşturduğu gibi dil ve tarih inkilâbımızla da bizi milli kltür istikbalimize kavuşturacaktır.

Yaşasın Kültür inkilâbını Büyük yaratıcısı Ulu Atatürk.

Yaşasın bu İnkilâbı Başarmaya çalışan Onun çalışma arkadaşları.

Sinop Ortaokul Türkçe Öğretmeni

Dilâver Can

American Journal of Philology

NIN

2 inci cildinin 106,107 numarlı nushalarından

Yazan: John Hopkins Üniversitesinden David M. Robinson

Türkçeye çeviren: Nazlı Tengirşenk

ESKİ SİNOP

BESİNCİ BAP

Kara günler ve Yeniden Canlanma

630 da Sinobun tekrar yapılmasından sonra bile iki asra yakın bir zaman Sinobun tarihi hakkında malumat yoktur. Lydia kiralığı meydana geldi. Halys nehrine kadar ilerledikten sonra inkiraz buldu. Şevket ve azameti dağları aşp ta sahil şehirlerini de hükmü altına almağa kadar vardı mı varmadı mı bilinmiyor. Croesus tarafından zaptedilen peteria 150 mil cenubda kalıyor. Şimale doğru ileri hareket hakkında da bir malumat yoktur.

Cyrus, Lydialıların kuvvetini 550 M. E. de tamamilen mahvetti. fakat İran kudretinin karadenizin cenup sahilindeki Yunan şehirlerini ne kadar zamanda, ne kadar kati olarak fethettiğine dair yazılmış hiç bir eser yoktur. (xerxes'in) 480 m. e. seferi, 1200 gemiyi ihtiva ediyordu; bu gemilerin 80 i Karadeniz ve çanakkaledeki Yunanlılar tarafından verilmişti. Sinobun da bu seksen gemiyi verenler arasında olduğunu farzetmek tabii olmakla beraber buna dair kati bir delil yoktur.

Sinobun dağ sedleri arkasında, cenupta düşman istilaları bir fırtına gibi o tarafı bu tarafı süpürüp geçtiği

bu karanlık zamanlar hakkında elimizde tarihî vesika olabilecek şey ancak bir yüzünde bir yunus balığı ile kartal öbür yüzünde de bir murabba bulunan kaba saba paralarından ibarettir.

Beşinci asırda İran istilâsı altında bulunan Karadenizin Yunan şehirlerine yardım seferleri gönderilmeğe başlandı. 470 m. e. de Aristides Sinoba kadar gelmedi. Fakat 444 den bir az sonra Atinanın parlak bir zamanında Pericles Atinalıların kuvvetini göstermek maksadile Karadenizin Yunan şehirlerini zulümden kurtarmak ve Attica ile ticaretlerini ihya etmek bahanesile Sinoba kadar varan bir sefer yaptırdı. Zalm Timerius'u def ve taretmek üzere burada muktedir Lamaenusu on üç gemi ile bıraktı. Syracuse'de Atinalı'ara derhal harbetmeği tavsiye eden bu adam vazifesini büyük bir sür'at ve hususiyetle ifa etti ve pek az sonra da 600 gönüllü muhacir'in müstebit hükümdar ve tebaasının bıraktığı evleri ve araziye işgal etmek üzere Sinoba hareket etmelerine Atinada karar verildi.

Lamaenus Sinop'ta hemen hiç kalmadı. Onu 424 m. e. de Ereğlide

kazaya uğrayan bir Karadeniz seferinin Kumandanı buluyoruz. Bundan sonra Sinobun vaziyeti çok iyileşiyor. Bu terakkiyi paralarının işçiliğindeki incelikte de görebiliyoruz.

444 m. e. de Lamachus'un zalim Timerius'u haletmesi ile bütün Karadenizin Yunan şehirlerini Acemlerin eline bırakan Antalcidas sulhu arasındaki zaman Sinobun müstakil olarak en parlak ve en mes'ut zamanıdır. Buna dair doğrudan doğruya bir şey bildiğimiz yoktur. Fakat dolayısıyla olan malûmat çok kat'idir. Xenophon'uu ihtiyar askerleri sahildeki dağları aşp denizi gördükleri vakit nazarlarına çarpan ilk şehir Trapezus idi Sinoptan 250 mil daha şarkta olmakla beraber Sinoba tabaiyyet ediyor, Cresus ve Cotyora ile beraber vergi veriyordu.

Sinobun bu kadar uzakta kolonileri olması perrot ve Chipiez gibi muharrirleri Sesamus, İneopolis ve Cytorus'u da Sinobun müstemlekeleri ve limanları demeğe sevkedecek kadar hak vermez ise de Sinobun Karadeniz cenup sahilinin hemen hepsini de ihtiva edecek kuvvetli bir müstemleke sistemine malik olduğu aşikârdır.

Sinobun müstemlekeleri ile olan irtibatı; "Onbinlere", karşı hareket eden Hecatonymus'in x enophona söylediği nutukta görülüyor. O diyor ki: "Cotyoralılar ve Cresuslular ve Trapezuslular bize muayyen bir vergi verirler, onlara ne zarar ıka ederseniz Sinop şehri de kendini o kadar zarar görmüş addeder". Cotyoralıların «On binleri» daha samimi bir surette kabul etmemeleri Yunan vahdetinde bir noksan gibi görülüyorsa da, x enophon'un askerleri de pek kabaca hareket etmiş olmaları ve müstemleke

halkının bir çok sergüzeştler geçirmiş olan bu çok kuvvetli ordudan şüphe etmiş bulunmaları hatıra gelebilir. Her halde bu vaka Sinop kolonileri arasında olan ittihad hakkındaki fikri hiç sarsmaz. Sinobun müstakil olduğuna başka bir delil de x enophon'un Hecatonymus'e Sinophilılar ile Paphlagonialılar arasında ittifak yapılması tavsiyesinde bulunmasıdır. Onun sözlerinden anlaşılıyor ki Paphlagonialılar Sinobu almak istemişler ise de muvaffak olamamışlardır.

Meskukât delilleri de çok ehemmiyetlidir. İlk defa olmak üzere Sinop paralarında hükümdarlarının isimlerinin daha doğrusu isimlerinin ilk harflerinin yazıldığını görürüz. Birinin üzerindeki yazı E, K, dir. Hecatonymus olması varidi hatır. Diğerinin üzerinde x O P H vardır buda (), diğer birinin de var. dir ki bunun da için olması çok muhtemeldir. Paraların tenevvün de demokrat bir idare şeklini gösterir. Bu para serisi 20, 30 sene sonra birden bire nihayet buluyor ve Datames zamanının fena basılmış paraları yerini tutuyor, bundan sonra Aramea yazılı olan daha fena paralar gelir. Bunların bazılarında Ariarathes ve Abdsasan isimleri vardır (Abdemon değil). Grek hükümdarlarının paralarının ömrü az sürmü olmakal beraber bunlar Sinobun kısa istiklâlinin dilsiz şahitleridir.

Bundan başka Strabo'nun bir fıkrası vardır ki düşünceme göre bu devre aittir; kısa fakat kat'i bir ifade ile Sinobun denizcilikteki kudretini gösterir. x enophon, icabında Sinop Heraclea'nın yardımı ile muazzam kuvvetlerini garbi noktalara götürmek üzere gemiler tedarik edebileceğini söylüyor, fakat Strabo diyor ki: (eski yunanca)

Köy ve Köylüler Arasında

— 3 —

Böylelikle her adımda yükselen arazinin ötedenberi köylülere bilinen ve uğranılan konak yerlerine varılır. İşte; (yaylaya çıkış) yolculuğunun ilk konak yeri, Sinob'un altı saat batısında (Karasu) nahiyesi yakınında (Koğan pınarı) ve diğer adı ile de (Ağa armut) denilen yerdir. Burada da bir gece geçirilerek yola çıkılıp yarım gün gidildikten sonra ikinci konak yeri olan ve (Ayancık) ilçesine bağlı bulunan (Fergene) köyünün yakınına enilir. Aynı suretle burada da kalınup yine o kadar yolculuktan sonra üçüncü konak yerine Bu bölge yine Ayancık ilçesine bağlı, halk arasında (Kara ca kaya) denilen yerde olup (Çanlı koççığaz) köyünün bir saat kadar yakınındadır.

Buralar bütün ağaçlık olup, çok güzel çam ve küknarlarla bezenmiştir. Buz gibi arıç sular tabii kaynaklarından fışkırarak o yeşil bellerden; yamaçlara, derelere doğru gümüşten pırıltılarla akup gittiği görülür. Öyle yüksek; temiz havalı yerlerki; çığır burda tam gıdasını alır, çeliklenir. Biten otları öyle, öyle renkli, yeşil ve olgundurki, insanın buralarda otlayarak gezinen davalarının ellerinden pek başka bir tat ve gıda vardır....

Yükseklerinde gün şö az karşı gelen köşe ve bucakları da kuytu yerlerinde her çağda kar ve buz ekşik ol n a z. Arıç yerlerle esen o çam kokularıyla tabii bir esans fabrikası gibi öyle mis kokmasından alınan, duyulan neş'e ve haz başka hiç bir şeyde bulunamaz. Ar f ve o'gun insanlar gibi bu yüksek yerlerin ağacında... otunda ve esen arıç yerlerinde yayla çiçekleriyle bezenmiş o gökçek bellerinde gözün bakmakla doyamayacağı güzellikler gönlün ve kalemin tasvir edemeyeceği canlı; gökçek belirtilir vardır.

Gerçekten var olan bugüzellikleri oralarda gezmeyen, ruha neş'e sunan bu arıç havaları ciğerlerinde süzmeyen bunları nasıl bilir? Bir zamanlar böyle bir yayla mintakasında azıcık dahi olsa bulunmuş, gezmiş olmanız ancak gönlümüze bu tatlı olguları ilham edebilmiştir. Ya uzun müddet kalırsa neler görececek, duyacak ve öğrenecek tik? Dışarıdan pek sade görülen bu (yaylayaşaşısı) Türk'ün bir çok boy ve oymaklarının eski bir göreneğidir.

Yaşamak için çalışıp didinmesini aşkının tam bir belirtisi, alanıdır, hiç boşdurmazlar, yer, kır düzeni kurar-

lar, Yünlü eşya dokurlar, hayvan besler, yağ yapar biriktirirler. Öyle yağ-larki besleyici evsafı haiz temiz, sarı her hangi bir kaba yapışmaz, mis gibi.. girdiği aşıları tatlı, bunun la beslenen büyüyen canları güçlü ve kutlu eder. Ezelden hür olarak doğmuş ve yaşamakta bulunmuş olan bu Türkmenlerin yaylaya çıkış ve yaşayışında yine o ezeli, hiç değişmeyen egemenlik -erkinlik kendini gösterir. Öyle değil midir?.

Davarları, sürüleri bile o yeşil ormanların yer yer kaynak ve pınarla-

rının büyüttüğü, coşturduğu türlü çiçek ve otları ağaçları arasında gece, gündüz başı boş gezer, tozar, otlarlar! Dokuz, on ayın bin bir mihnetli, azaplı, yorgun geçen köy (rençber hayatının canda, kanda biriktirdiği o görünmez kaygu ve bunaltısını ancak böyle bir yayla yaşayışı ile siler ve atarlar, Yeni taze bir güç ve kuvvetle hepsi semiz, gülbüz bir halde ilk teşrin ortarına doğru yine o, üç konak yerinden aşağıda asıl köylerine inmeğe başlarlarlar. (Devam edecek)

« Ashhan Uçuyor »!

30 Ağustos Zafer ve Tayyare
Bayramı Münasebetile

İ. H. Kalfaoğlu

Bir yaz sabahında evimden çıkmıştım. Her taraf al bayraklarla bezenmişti. İçimde beliren engin bir sevicele gide gide bir meydanlığa ulaşımdı. Kadın erkek kesif bir halk kitlesi de bu meydanlığa akın etmişlerdi. Orada tatlı bir dalgınlıkla gezinirken bu meydanlığın karşısında menevşelenen denize nazır bir tepelikte süslü bir vücudun yalnızca oturup büyük bir heyecanla on yıl marşını söylediğini işittim. Sesindeki cazibe ve ahenk beni merakla yanına çekti. Henüz susmuştu. Yapdığım reveransa karşı beni saygıladı ve elini uzattı. Hürmetle mukabelede bulundum. Adını sordum «Ashhan» dedi. Başı, eflatun renkli önü çiçekli yana eğdirilmesinden zarif bir şapka ile süslü. Ağır kumaşdan az benekli uzunca etekli ince bir mantoya bürünmesi hafif esen sabah rüzgârı hareli saçlarını yelpazeliyor, intizamını bozuyordu. Oda buna titizleniyor, ikide birde portmenindeki tarağını alarak düzeltiyorbu. Yanakları penpe. Lapiska saçları, alının üstünde ipekden sanki bir tente. Güzellik bağında eşi bulunmayacak kadar el ayak düzgün gözler elâ, azıcıkta süzgül. Ulu Tanrım sevmesi özenmesi her kuluna nasip etmediği güzelliği onda yaratmış. Güya yıllardan beri bildik imişiz gibi hem içtem «samimi» bir hasbiha-le hemde kesif halk kitlelerinin kaynaşmalarını, güle oynaya gelişlerini seyre başladık. Bu günki günde kasabamızın adını taşıyacak uçağın ismi

konulma Töreni «Merasimi», yapılacaktı.

Halkın akınında bu törene uymak ve bu günü müstesna bir sevinçle yaşamak maksadına müstenit idi. Hasbiha! esnasında Ashhanın gerek sözlerinden gerekse durum ve tavrından kalbinde özge bir duygunun yaşadığı his ediliyor, O güzel gözlerinin içinde sevda şiirleri okunuyordu. Bunun mahiyetini anlamak merakına düştüm.

Rumuzlu ve imalı sùallerde bulundum-sada bu sùallerim kapalı karşılıklarla karşılandı. Bu karşılıklarda yalnız pek yakın bir geleceğin hayretli bir hadise doğurabileceği mündemiç lununuyordu.

Aradan saatler geçmiş kışlak vakti olmuşdu. Bütün varlığı müstezatlı bir şiir denmeye layik olan Ashhana veda ederek ayrılmak istedim lakin bırakmadı. Tam bu sırada batı tarafı göklerinden bir çelik kakadın belindiğini gördük.

Bulutları bölen, dağları aşan bu heybetli kartal, kulakları dolduran uğultularla kavada süzülürken, Ashhanla olduğumuz yerden kalkarak halk kitlesine karışmak ve yapılacak törene katılmak için yürüdük bu anda Ashhanda tarif edilmez bir telaş başladı. Çelik kanatlı kartal meydanlığa endiği zaman bizde oraya ulaşmıştık. Gösterdiği istek üzerine Ashhanla vedalaşarak ayrıldık. Fakat kendisinin çarçabuk nereye gittiğini görebilmek nasip olmadı. Aradan geçen iki saat içinde uçağın ad konma töreni öğme-

ye değer tezahürat ve alkışlarla yapılmıştı. Bu mutlu günde bütün sevinç tufanları içinde çalkanıyordu. Benimde içimdeki kıvançlar taşmak istiyordu. Ancak Aslıhanın yarattığı merak beni bir türlü bırakmıyor, kalbimi bir düzeye gıcıklayordu. İsmi konulan uçağın tekerlekleri yerden ayrılmıştı. İşte bu sırada yükselen "Aslıhan Uçuyor", sada ve el şakırtıları ortalığı çınlattı. Herkesde çok derin hayretler uyandırdı. Bu hayretten en çok paylanan ben idim. Hayret'im arttıkça merakımda o nisbette çoğalıyordu. Kendi kendime Aslıhanın ima ettiği yakın bir geleceğin doğuracağı hayretli hadise bu olacak hükmünü veriyordum ve bu hükümda yanılmıyordum.

Çelik kanatlı kartal yükselmiş ve ceylanlar yaparak bölgemizden uzaklaşıp artık seçilmez olmuştu. Sabahın beri meydana geldiği dolduran halk katile katile gidiyordu. Bende olduğum yerde sağdan sola bir devir hareketi yaparak hayrete sahne olan bu meydana veda ile yoruldum.

Gündüzün her tarafı yaldızlayan altın renkli güneş, akşamın kızılıkları içinden sıyrılırken Aslıhanla tanışma yerimiz olan ve hiç unutulmayacak hatıralar bırakan tepeyi selamlayarak evime gittim. Aslıhanın şahsiyeti, bütün etvar ve harekâtı muhayyalemi bir düzeye işgal ediyordu. On gün sonra kendisinden aldığım bir mektupta yapmış olduğum dört saatlik arkadaşlığın kıymetli hatıralarını unutmayıp her vakit saygılayacağımı işaret ettikten sonra şehrimizin adını alan uçağın uçmanı nişanlısı olup üç gün önce aldığı bir mektup üzerine onunla uçup Eskişehir geldiklerini

yazıyor ve beni on güne kadar yapılacak düğünlerine çağırıyordu. Bu mektup merakımı giderdi. Artık müsterih olmuşdum. Benim için derin bir haz ve inşirahı mucip olacak olan Aslıhanın şu saadet verici günlerinden bir ikisini olsun yaşamak arzusuyla vaki davete icabeti kararlaşmış ve yarım saat önce limana gelmiş olan vapura yetişmek üzere sokağa çıkmışım. Ne çareki iskeleye ayak basmış olduğum bir sırada küçük Necelanın mutlak yaramazlığı beni şu tatlı rüyalı uykudan uyandırdı.

Bu uyanışla beraber hemen giyindim. Limon ayvası renkli, o'gun ışıklı güneş yükseliyor, tepelere tırmanan yokuşları henüz parlatıyor, gölgeleri ılık nefesleale doldurarak genişleyordu. Aman yarap ne güzel bir gün. Hava sakın ve ılıklı. Her taraf iri harfli vecizelerle, zarif ve azametli taklarla ve al bayraklarla süslenmişti. Hafif doğu rüzgârının ikisile bu şanlı bayraklar dalgalanıyor, bu latif günü kutluyordu. İşte bu gün 30 Ağustos günü idi. Evet. Türk tarihinin kederli sahifelerini kapayarak şan ve zafer harikalarını doğuran 30 Ağustos. Türk ulusunun cin evinde her vakit kaynaşup coşarak yer tutmasının değer ve mefhumunu taşıyan 30 Ağustos utku "Zafer", bayramımızın On dördüncü dönüm yılı olan ve herkesin bildiği gibi tarihte tayyare bayramı olarak kalın bu büyük ve müstesna günü, her yurttaş gibi bende içimde kaynayan coşkun tezahürlerle kutularken gördüğüm rüyanın sıhhiye kısmı veçhile sevgili memlekatimize şerefler verecek diğer kısmında yakın bir gelecekte gerçeğini görmek emel ve arzusunda bütün varlığında yaşıyordum.

Cumhuriyet ve Yarın!..

Dilâver Can
Sinop Ortaokul Türkçe
Öğretmeni

Dünki kara günleri eriten, nura boğan
Eski, çirkin, çürümüş ne varsa yurttan yağan:
Sevgili « Cumhuriyet » girdi on beş yaşına.
Hayat verdi yurdumun toprağına, taşına...
On dört yılda bir cihan içildi, dize geldi.
Elimizi uzattık asırlar bize geldi..
İnkilâp ne yapmadı, nelere kavuşmadık;
Çelik ağlarmızla sarp dağlarımızı aşmadık?
Yıllarca alın teri dökerek herbirine;
Fabrikalar yaptırarak vatanın her yerine..
Cumhuriyet varlığın, benliğin özü oldu.
Bize ışık gösteren "Ata", nın gözü oldu.
İşaret etti bize ve biz ona inandık;
Ateş verdi hepimiz yurt sevgisiyle yandık..
Kafa kılık ne varsa eskiden değişecek;
İnkilâp ateşinde hamur olup pişecek;
Hepsini düzelt! dedi. yazı, Tarih, dil dedi;
Varlığını bilmedin; bundan sonra bil dedi.
Vatanda ilk varlığı, ilk benliği yaratan;
Asırları çiğneyip Coşkun selire katan;
« Atatürk » başımızda, arkada koca vatan;
Kadın, erkek yüreği yurt sevgisiyle atan
On yedi milyon insan bir ülküye koşuyor;
İnkilâbın ateşi gönüllerden taşıyor.
Bize enerji veren, hız veren temiz kanla;
Kafalarda kökleşip betonlaşan imanla,
Gaye denen son konak önümüze gelecek.
Bu gün sevinen ulus bir kat daha gülecek.
Kafada inkilâbın yaratıcı hızı var.
Başımızda « Türklüğün parlayan yıldızı » var.
Gençlik iman kaynağı ülkülere akıyor.
Bütün dünya imrenen gözle bize bakıyor.
And içtik amaç için asırlar aşacağız..
Bu iman, bu ülküyle yarına taşıacağız..
Yarına taşıacağız..

Genç istidatlar

Gidenin Ardından

S. Ağan

Denize çıktığımız zaman hava kapalı ay yüzünü bizden saklıyor ve bulutların arasından kayıyordu. Gök yüzü ipekden yumuşak bulutların sinesine gömülmüştü.. Ağır, ağır gelen vapurda o var onu görmek... onun için bir an evvel yukarı çıkmak herkesi kemi-riyordu... Kendisini sevenler hep bir arada onu ziyarete gelmiş fakat o kendisini bilmiyen bakışlarını tayin etmeden bakan ağır... çok ağır bir hasta.. Parlak siyah gözlerle bakıyor, ince parmaklarıyla ziyaretçilerinin yüzlerini okşıyor. Kendisinde bir uçuş hissi var.. Şefkatli bir el tarafından yudum yudum içirilen ayran onun hararetini almıyor, daralan göğüs ferahlamak için yoruluyor... Yanına yaklaştığım zaman tanımaması gözlerini yumarak (tanıdım evet o) demesiyle ömrümce iyi olmayacak ikinci bir yara kalbimde işlemeğe başladı. İçimde dalgah Ümman... dudaklarım sessiz gözlerim onda fakat kulaklarım hiç, hiç bir şey işitmiyor... Denizin sessizliği ayın bulutlar arasından gizli, gizli bakması sanki ölüm diyarına ait zavallı bir gece olduğunu söylüyor... Lambanın ışığı siyah saçlarında parlarken uyuyor. O dalgın o tanımıyor... Fakat herkesi içten sarsarak vuran bir hali var...

Baş ucunda parlayan gözleriyle, yanan kalbiyle duran genç kadın misafirlerini tatlı bir sesle, içten gelen bir yankı ile karşılayıyor (Dün gece iyi idi fakat şimdi) derken gözlerinden yaşlar dökülüyor...

Ziyaretçilerden bir kısmı döndü herkes ızdırapla ayrılıyor. Yavaşlayan vinçler durdu. Artık bizde döneceğiz fakat onun kapadığı gözlerini bir defa daha görmeden dönmek acı evet çok acı..... Son bir defa daha yaklaştık fersiz kalan gözler tanımadan bir kaç defa daha baktı ve yorularak tekrar kapandı... Vapurda bir sessizlik bir sükun baş gösterdi demek herkes çekilmişti yanaşan sandal bizi de ondan ayırdı... Sallanan ellerden bir veda değil bir matem dökülüyordu... Onu görmek için neşe ile koşanlar şimdi acılar içinde dönüyor...

Son kampanada çaldı işte onu vapur bizden ayırıyor, fakat onu bizden ayırmakla kalmıyor, meğer onu ebedi yerine götürmek için acele ediyormuş. Çok acı fakat o... bizden ayrıldı ebedi metfenine kavuştu.

Genç istidatlar

Karanlıklar, Işıklar

İçli akşamın koyu maviliğinde martılar ağır, ağır akıyor. Ruhumun yarı aydınlığında günün son billur ışıklarının süzüldüğünü duyuyorum. Artık güneş altın neşteri ile ufku yarmış kayboluyor. ve bir mezar kadar kara gece hükmünü yürütmeye başlıyor. Gökler harikalı derin bir maviliğe gömülüyor. Yıldızlar inanılmıyacak kadar tatlı altın renklerle ısıldıyorlar.

Uzaklarda bir yerde, ışıklar içinde bir yelken akıyor ve zengin kıvrımlı siyah suyu zeytinlik caddesinin dar ve parlak ışık kuşağı uzaklara kadar okşıyor. Hafif dalgaların şıptırtısı bir yaprak hışırtısı oynaklığıyla gönlümü yıkarken gözlerim ayın denize aksile kıvranan bir yakut inhinasının ışıklarını emiyor. Siyahlıklara bürnenü vücudumun etrafını nemli, gamli bir duvar sarıyor. Şimdi içimdeki sevinç alevlerinin rüşeleri gibi uzaklarda sisler, karanlıklar içinde titreşen ışıklar var.

(Meriç)

Akşamı sürükliyor ufuk bir duman gibi.

Yaşlı gözlerden sızan gün bir damla kan gibi.

Mehtabı kucaklıyor sanki bir volkan gibi.

Egilib bükülüyor meriç bir gül yılan gibi.

Zeynep Alpaslan

Gerze Halkevinin Boyabat Seyahati İntibaları

Gerze Halkevi Başkanı

Ziya Karagülle

28/8/937 Cümartesi günü saat 9/30 da parti ve halkevi başkanı Ziya Karagüllenin başkanlığında halkevi spor ve gösterir kollarından müteşekkil kafiye alan kamyon Tangal yolile büyük şosadan geçiyor. Kamyon yol aldıkça etrafta bakılmaya doyulmaz ilâhi güzellikler bir sinema şeridi gibi gözlerimizi alıyor. Çoktanberi tabii ve değişik manzaralara mütehassir olan kafiye neşeli ve seviç ağırları içinde çırpındırıyor.

DIRANAZDA:

Eşine ender tesadüf edilen ve insana lâtif heyecanlar veren Dıranazdan geçiyoruz:

Gönül isterdi buralarda en az iki saat durulsun bilmem bu kâfi gelecek mi idi. Zaunetmem geçiyoruz güzel dıranazı bir vakfaî hürmet göstermeksizin geçdik lâkin bütün kalplerimizi de orada bıraktık:

KURLUDA

Bu neş'e ile geçen vakıtların farkında değiliz. Kurtluya gelmişiz gölgelerinde bir haz ve sürür yaratan ormanlığın muhtelif yerlerine dağılan

gençleri kahve altı sofrasına toplamak pek o kadar kolay olmuyor.

Kasabanın kasvetli havasından kurtulanlar böyle bedii manzaralar arasında aklı düşünemiyorlar.

Saf havanın verdiği bir tenbih ile yavaş yavaş bu ihtiyacı his edenler bir araya toplandılar ve binbir kahkaha ve ve şerretle yemekler yenildikten sonra tekrar yola devam edildi.

DURUNUZ:

Kurtludan sonra manzara değişmeğe etrafta çıplak ve yalçın dağlar bilirmeğe başlıyor. Bu görüşler ise neş'e kaynağı olan dıranaz ve kurtluya mukabil pek kasvetli oluyor.

Bir dönemeçten maarif yazısına girerken birden karşınıza iki kişi ellerini kaldırarak (Dur) hitabına maruz kalışımız birden hepinizde ürküntüye benzer bir duygu hasıl etti. (Dur) dan sonra elleri yukarıya deyecekler deye bekledik bereket versin böyle bir şey olmadı. Kendi kendime (düşündüğün şeye bak hangi devirdeyiz) dedim.

Bize dur deyenler Boyabat halkevinin başkanlığı riyasetinde kıymetli karşılayıcılar imiş.

Kamyondan indik arkadaşlar samimi bir şekilde kucaklaştılar. Mevkiin manzarası bize bir hatıra olmak üzere grup halinde resim aldirmek hevesi verdi. Resimler alındıktan sonra tekrar kamyondayız.

BOYABATTA:

İşte uzaktan Boyabat görölmeğe başladı. Boyabat beyaz binalarile uzaktan cidden lâtif:

Karşılayıcıların otomobilleri önde biz arkada Boyabada giriyoruz. İki kasabayı temsil eden ve kalpleri beraber çarpan gençler hep bir ağızdan Cumhuriyet marşı söylüyor ve etraftan Alkış topluyor çarşı ve mahallelerden geçiyoruz. Parti ve halkevi binası önünde iniyoruz. Gerçi yollarda tabii ve lâtif manzaralardan ayrıldık. yine bir kasabaya girdik. Lâkin biz burada katıyyen sıkılmıyoruz. Bütün Boyabat gençleri öyle samimi bir hava yaratıyorlarki; Bu temiz tezahurrattın derin sevinc ve neş'e duyuyoruz,

AKŞAM MÜSAMERE:

Boyabat Parti ve Halkevinin çok sayın başkanının Belediye parkında hazırladıkları sahne ve seyircilere mahsus yerlerin cidden devamlı bir çalışmanın semeresi olduğu ilk nazarda anlaşılıyor. Gerze Halkevi gösteritçileri bu sahnede Beyabat Halkevi-

nin müstait gençlerinden müteşekkil bando tarafından çalışan İstiklâi marşı ve Gerze Halkevi ar kolu namzetleri saz heyetinin musiki müsameresini müteakip kesif bir halk huzurunda Konya ihtilâlinde Türk zabıt ve neferinin hamaset ve celâdetini gösteren mülga Türk ocağı Gerze şubesi üyelerinden Naci Köldemir tarafından kaleme alınmış olan Erge-nekon piyesi ile (Soyulan hırsız) komitesini temsil ettiler.

Müsamere arasınada Boyabat halk evinin maalesef ismini zaptıleyemediğin ateşli bir genç tarafından şanlı bayrağımız ve sancagımıza karşı gösterilmesi elzem olan saygı hakkında verilen konferans cidden yerinde ve zamanında bir hadise teşkil etti.

VELEYBOL MÜSABAKASI:

Tabiatın anfitaaater şeklinde yarattığı bir mevkide voleybol sahasının çekilmiş ağın iki tarafına geçen iki tarafına geçen Boyabat ve Gerze sporcularını yüzlerce kişi heyecanla seyrediyoruz. Her iki takım çok enerjik,,,

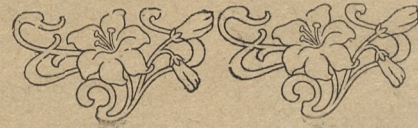
Birinci ve ikinci haftaymlarda görülen beraberlik üçüncü bir müsabakaya lüzum gösterdi. Boyabath sayın gençlerimizin ibraz ettikleri müsafirperverlikleri yüzünden Gerzeli-lerin muvaffakiyetiyle neticelendi,

Spor müsabakasından sonra kafi-
lenin avdeti program ıktizasından ol-
duğu halee Boyabat halkının göster-
dikleri teveccül ve samimiyete daya-
nan ikram ve ısrarlarına menbi he-
men hareket edilmiyerek akşamı Bo-
yabat halkevi gösterit kolunun temsil
ettiği (İstiklâl) piyesini de temaşa ve
bando tarafından çalınan lâtif havala-
rıda dinledikten sonra gece saat 20/30'da
güzel boyabattan ayrıldık.

Boyabatta geçirdiğimiz otuz saat
otuz dakika zarfında gördüğümüz hü-
nû kabulün otuz güne muadil olduğu
ideal edilirse mübalağa olmaz.

Parti ve halkevi tarafından bu

otuz saat 30 dakika içinde üç defa
verilen mükellef ziyafet ve her birer-
lerimize karşı ayrı ayrı ibraz edilen
samimi candan yakınlık ve sair esbabı
istirahatımızın temini hususunda gös-
terilen alâka cidden her dürlü takdi-
rin fevkında ve öz türklük şiarına ya-
kışır bir misafirperverlikti. Bu münâ-
sebetle hakkımızda fevkalade ilgi gös-
teren sayın İlçebay, Askerlik şubesi,
Parti ve Halkevi ve Belediye başkan-
ları ve mensupları ile sayın Boyabat
gençlerine burada isimlerini yazmak
pek uzun sürecektir diğer sayın zevata
alenen teşekkür etmeyi kudsi bir va-
zife bilirim

KISA HABERLER

1 — Parti ve Halkevleri işlerini
teftiş etmek üzere Yozgat Saylavı
A. Sungur Sinobagelmıştır. A. Sungur
buradaki teftiş işlerini bitirdikten
sonra İlçelerdeki parti ve Halkevle-
lerini teftiş etmişlerdir.

2 — Boyabat Halkevinin şehrimize
gelen gençleri tarafından Çoban piye-
si evimiz sahnesinde muvaffakiyetle
temsil edilmiştir. Bu temsilde genç-
lerin göstermiş oldukları başarıları
seyirciler tarafından fasılasız alkış-
larla takdir edilmiştir.

3 — Saylavlarımızdan doktor Ga-
lip Üstün ile Hulusi Oruç oğlu şehri-
mize gelmişlerdir. Saylavlarımız şeh-
rimizde bulundukları müddetce hal-
kın ve şehrin ihtiyaçlarını tetkik et-
mişler ve Boyabat, Gerze, Ayancık
ilçeleride de aynı suretle tetkiklerde
bulunduktan sonra dönmüşlerdir.

4 — 26 Eylül dil bayramı evimiz ta-
rafından hazırlanan geniş ölçüdeki
program gereğince kutlanmıştır. Tö-
rende evimiz mensupları tarafından
önemli söylevler, ve öz Türkçe şiir-
lerde okunmuştur. Ayrıca evimiz
bandosu da seçkim parçalar çalmış-
tır.

5 — Saylavımız Doktor Galip Üs-
tün şehrimizde bulundukları müddet-
ce evimizde fukara hastaların mua-
yenelerini yapmışlar ve muhtaç

hastalarının ilâçları parasız olarak
evimiz tarafından yaptırılmıştır.

6 — Merinos sun'î tohumlama iş-
leri için Bursaya gitmiş olan evimiz
spor kolu başkanı ve derginin yazı
işleri müdürü veteriner Cemal Yü-
sel Sinoba dönmüştür.

7 — Evimiz gösterit kolu Cumhu-
riyet bayramında Ana piyesini
temsil etmek üzere hazırlanmakta
dırlar.

8 — Üç aydanberi devam eden
daktilo kursunun olgunluk sınavı ya-
pılmıştır. Cumhuriyet bayramında
evimiz salonunda meresimle diploma-
ları dağıtılacaktır. Kurs talebeleri
bayramda bir temsil vermek üzere
hazırlanmaktadır.

9 — Evimiz salonunda Kızılay
menfaatına ispirozme ve manyatizme
tecrübeleri yaptırılarak halka eylen-
celi vakıtlar geçirmiş ve Kızılay na-
minada iyi bir hâsılât elde edilmiştir.

10 — Şimdiye kadar park gazino-
sında gösterilmekte olan evimiz sine-
ması yakında tamirâtı bitmiş olan
yeni binaya alınacaktır. Cumhuriyet
bayramında getirilmiş olan yeni fi-
limlerde halka parasız olarak göste-
rilecektir.

11 — Cumhuriyet bayramında
İl merkezinde yapılacak tören için
çalışmakta olan kutlulama komisyonu

çalışmalarını bitirmiştir. Bu seneki Cumhuriyet bayramı diğer senelerden daha üstün olarak kutlulanacaktır.

12 — Cumhuriyetin on dördüncü yıl dönümüne raslayan (29 Birinci T. 937) Cuma gicesi saat (22) de Vali ve parti başkanımız Naci Kıcıman tarafından hükümet konağı salonunda bir balo verilecektir. Balo için evimiz bandosundan bir caz heyeti ayırt edilmiştir.

13 — İl merkezinde Sinop spor adında bir spor kulübü açılması için çalışılmaktadır. Klup umumî heyeti ilk toplantısını Vali ve bölge başkanı Naci Kıcımanın başkanlığında yaparak idare heyetine veteriner Cemal Yük-

sel, komisyoneu Ferit Bankal, daimî encümen âzası Mehmet Orçun orman mühendisi Mahmut Kumbasar ve öğretmen Hüsnü Peker ayırt etmişlerdir.

Klup yakında beyannamesini hükûmete verecek ve açılış töreni de Cumhuriyet bayramında günü yapılacaktır.

14 — 29 İlk Teşrin Cumhuriyet bayramı günü İl merkezinde ehli hayvanlar sergisi açılacaktır. Hayvan yetiştirilmesini teşvik için açılan bu sergide iyi hayvan besleyen yetiştiricilere ikramiyeler verilecektir.

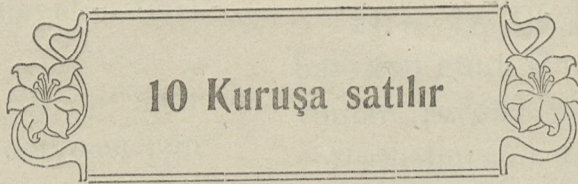

Sayın Okuyucularımıza :

Dıranazın vaktında intişarı bütün arzularımıza rağmen memlekette tek bir matbaanın bulunması ve bununda işlerinin çokluğu dolayisile tehhürlere uğrayor. Bu defada iki nümarasını birden çıkarmak zaruretinde kaldık. Sayın okuyucularımıza arzularımız hılafında olan bu tehhürden dolayı bizi mazur görmelerini dileriz.

DIRANAZ

Derginin yazı şartları :

Dergiye gönderilecek yazılar kâğıdın yalnız bir tarafına daktilo ile yazılarak altına el yazısı ile imza ve açık adres konulmalıdır.

Gönderilen her yazının dergiye derci mecburi değildir.

Dergiye derc edilmeyen yazılar geri gönderilmez.

Dergiye ait yazı ve müracaatlar Sinop Halkevi İdare heyetine yapılmalıdır.

Derginin Yıllığı (100) kuruştur